

*І.Г.Савка*¹
*О.Ф.Кулик*¹
*І.Л.Беженар*²
*М.Р.Тимчук*²

¹ – Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

² – Обласне бюро судово-медичної експертизи Чернівецької обласної державної адміністрації

СТРУКТУРА СМЕРТНОСТІ ЗА ОСТАННІ РОКИ ПО ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ ЗА ДАНИМИ БЮРО СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Ключові слова: смертність, випадки, дослідження.

Резюме. У даній роботі викладені результати проведеного аналізу досліджень трупів за даними обласного бюро судово-медичної експертизи протягом 1999-2004рр. Відмічено поступове стійке зростання смертності за весь період дослідження. Розкрито структуру основних видів насильницької смерті.

Вступ

За останні роки зростає кількість публікацій, в яких автори повідомляють про зростання рівня смертності як в цілому по Україні, так і в окремих її регіонах [1-5].

У судовій медицині розрізняють дві категорії смерті – насильницьку і ненасильницьку. При цьому зростання вказаного рівня відноситься до обох категорій. На це ж вказують і провідні спеціалісти Головного Бюро судово-медичної експертизи МОЗ України [2-5].

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Проаналізувати рівень смертності, а також окремі її види по Чернівецькій області з 1999 по 2004 роки.

МАТЕРІАЛ І МЕТОДИ

Нами проведений порівняльний статистичний аналіз випадків за результатами розтинів осіб у відділі судово-медичної експертизи трупів, районних та міжрайонних відділень обласного бюро судово-медичної експертизи

Таблиця 1

Загальна кількість проведених досліджень

Роки	1999		2000		2001		2002		2003		2004	
	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки
Смертність	748	59,2	776	58,2	836	56,5	877	54,5	885	54,5	919	53,6
Насильницька	503	39,7	541	40,5	635	42,8	706	43,9	714	43,9	775	45,2
Причина смерті не встановлена	7	0,5	10	0,7	5	0,3	18	1,1	17	1,0	13	0,8
Мертвонароджені	8	0,6	8	0,6	6	0,4	8	0,5	9	0,6	7	0,4
Всього:	1266	100	1335	100	1482	100	1609	100	1625	100	1714	100

Таблиця 2

Розподіл смертності за випадками механічної травми

Роки	1999		2000		2001		2002		2003		2004	
	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки
Види механічної травми	87	35,2	47	22,1	97	30,6	88	31,4	91	30,3	111	35,6
Тупа травма	16	6,5	11	5,2	29	9,2	24	8,6	33	11,0	16	5,1
Гостра травма	7	2,8	4	1,9	3	0,9	8	2,9	4	1,3	5	1,6
Вогнепальна травма	101	40,9	104	48,8	142	44,8	123	43,9	136	45,4	148	47,4
Дорожньо-транспортні пригоди	35	14,2	41	19,2	46	14,5	37	13,2	34	11,3	29	9,3
Падіння з висоти	1	0,4	6	2,8	-	-	-	-	2	0,7	3	1,0
Всього:	247	100	213	100	317	100	280	100	300	100	312	100

Таблиця 3

Розподіл смертності за окремими видами механічної асфіксії

Роки	1999		2000		2001		2002		2003		2004	
	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки
Види механічної асфіксії	117	50,2	118	47,4	117	54,9	131	55,5	116	56,0	114	50,8
Повішання	77	33,0	80	32,1	64	30,0	58	24,6	56	27,1	59	26,2
Утоплення	2	0,9	3	1,2	8	3,8	3	1,3	2	1,0	1	0,4
Задусення руками	3	1,3	-	-	1	0,5	3	1,3	1	0,5	3	1,3
Задусення зашморгом	34	14,6	48	19,3	23	10,8	41	17,3	32	15,4	48	21,3
Всього:	233	100	249	100	213	100	236	100	207	100	225	100

Чернівецької обласної державної адміністрації. Дослідження охоплювало період з 1999 по 2004 рік включно. Всього аналізу підлягало 9031 судово-медичне дослідження трупів.

ОБГОВОРЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

За результатами проведеного аналізу було відмічено наявність постійної стійкої тенденції до збільшення кількості випадків насильницької і ненасильницької смертності упро-

довж всього періоду дослідження. При цьому випадки насильницької смерті переважали над ненасильницькими. Між експертизами, в яких причина смерті не була встановлена та у випадках досліджень мертвонароджених дітей значних відмінностей та закономірностей між показниками не виявлено (табл. 1).

При подальшому аналізі за окремими видами смертей, які найчастіше зустрічалися протягом цього періоду, встановлено наступне:

Таблиця 4

Розподіл смертності за окремими видами отруєнь

Роки	1999		2000		2001		2002		2003		2004	
	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки
Отруєння	130	63,4	132	68,8	147	64,3	220	73,3	232	71,6	227	73,2
Алкоголем	7	3,4	4	2,1	-	-	-	-	-	-	2	0,6
Сурогатами	1	0,5	-	-	1	0,4	-	-	-	-	-	-
Наркотиками	43	21,0	44	22,9	68	29,7	69	23,0	77	23,8	72	23,2
Оксидом вуглецю	3	1,5	1	0,5	4	1,7	5	1,7	3	0,9	3	1,0
Медикаментами	5	2,4	1	0,5	3	1,3	2	0,7	3	0,9	-	-
Отрутохімікатами	2	1,0	2	1,0	-	-	-	-	-	-	3	1,0
Грибами	14	6,8	8	4,2	6	2,6	4	1,3	9	2,8	3	1,0
Інші	205	100	192	100	229	100	300	100	324	100	310	100
Всього:												

Таблиця 5

Випадки смертності від ураження електрикою

Роки	1999		2000		2001		2002		2003		2004	
	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки
Вид електрики	18	100	19	100	20	83,3	14	93,3	17	100	14	93,3
Технічна	-	-	-	-	4	16,7	1	6,7	-	-	1	6,7
Атмосферна	18	100	19	100	24	100	15	100	17	100	15	100
Всього:												

Таблиця 6

Випадки смертності від дії крайніх температур

Роки	1999		2000		2001		2002		2003		2004	
	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки	Кількість	Відсотки
Надмірна температура	21	46,7	15	34,9	16	30,2	19	41,3	14	37,8	12	25,0
Висока	24	53,3	28	65,1	37	69,8	27	58,7	23	62,2	36	75,0
Низька	45	100	43	100	53	100	46	100	37	100	48	100
Всього:												

серед всіх випадків механічної травми (табл. 2), за період дослідження, переважали експертизи трупів осіб, які загинули внаслідок дорожньо-транспортних пригод; дещо менша кількість смертей простежується внаслідок дії тупих твердих предметів і при падінні з висоти. Інші причини, які вели до смерті внаслідок механічної травми, зустрічалися значно рідше. Крім того, протягом всього періоду дослідження спостерігалася нерівномірна тенденція до збільшення з року в рік кількості випадків за окремими видами смерті.

Аналіз даних дослідження (табл. 3) ілюструє розподіл смертності за окремими видами механічної асфіксії. Так, основна маса таких випадків припадає на повішення, дещо менша - на утоплення та інші види механічної асфіксії. Якої-небудь закономірності між цими показниками за весь період дослідження не виявлено.

Нами також було виявлено (табл. 4), що зростання з року в рік загальної кількості отруєнь відбувалося за рахунок різкого збільшення кількості смертей внаслідок отруєнь етиловим спиртом та окисом вуглецю. Всі інші випадки отруєнь діагностували значно менше. Крім того, слід також відмітити зростання випадків отруєнь грибами за останній рік.

Ми звернули увагу на закономірності випадків смертей від ураження електричним струмом та від дії крайніх температур.

Серед всіх випадків смертності в переважній більшості мали місце ураження технічним струмом без яких-небудь закономірностей протягом періоду дослідження (табл. 5).

Як показують цифрові дані табл. 6, смертність від дії низької температури майже вдвічі, а в 2004 році втричі перевищувала смертність від дії високої температури.

Висновки

1. Протягом всього періоду дослідження (з 1999 по 2004рр.) відмічено поступове стійке зростання кількості випадків як ненасильницької, так і насильницької смертності, причому остання переважає.

2. Зростання насильницької смертності відбувається, в основному, за рахунок різкого збільшення кількості досліджень у випадках механічної травми та отруєнь етиловим спиртом.

Перспективи подальших досліджень

Доцільним є подальше дослідження окремих видів як насильницької, так і основних видів ненасильницької смертності.

Література. 1. *Томилині В.В., Соседко Ю.И.* Обоснование основных понятий дефектов оказания медицинской помощи // Суд. мед. экспертиза. – 2000. - № 6. – С. 4-8. 2. *Шупик Ю.П., Бурчинський В.Г., Хохолєва Т.В. та ін.* Нариси з судово-медичної експертизи в Україні // Укр. суд. мед. вісник. – 1999. - № 2 (8). – С. 3-7. 3. *Шупик Ю.П., Бурчинський В.Г., Хохолєва Т.В. та ін.* До історії розвитку судово-медичної служби деяких областей Західного регіону // Укр. суд. мед. вісник. – 2000. - № 2 (10). – С. 36-37. 4. *Шупик Ю.П., Бурчинський В.Г., Хохолєва Т.В.* Стан судово-медичної служби України // Укр. суд. мед. вісник. – 2003. - № 2 (14). – С. 3-5. 5. *Шупик Ю.П., Бурчинський В.Г., Хохолєва Т.В.* Аналіз діяльності судово-медичної служби України за 2003 рік // Укр. суд. мед. вісник. – 2004. - № 1 (15). – С. 3-5.

СТРУКТУРА СМЕРТНОСТІ ЗА ПОСЛЕДНИЕ ГОДЫ ПО ЧЕРНОВИЦКОЙ ОБЛАСТИ ЗА ДАННЫМИ БЮРО СУДЕБНО-МЕДИЦИНСКОЙ ЭКСПЕРТИЗЫ

И.Г.Савка, О.Ф. Кулик, И.Л.Беженарь, М.Р.Тимчук

Резюме. В данной работе изложены результаты выполненного анализа исследований трупов за данными областного бюро судебно-медицинской экспертизы на протяжении 1999-2004гг. Отмечено постепенное стойкое повышение смертности на протяжении всего периода исследования. Раскрыто структуру основных видов насильственной смерти.

Ключевые слова: смертность, случаи, исследования.

THE MORTALITY STRUCTURE DURING LAST YEARS IN CHERNIVTSI REGION ACCORDING TO THE DATA OF FORENSIC MEDICINE BUREAU

I.G.Savka, O.F.Kulyk, I.L.Bezhenar, M.R.Tymchuk.

Abstract. In this work the results of carried analyses of corpse investigations according to the data of regional forensic medicine bureau during 1999-2004 yy. are stated. Gradual and constant increasing of mortality for the period of investigation is notified. The structure of the main kinds of unnatural death is revealed.

Key words: mortality, cases, investigation.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi)

Regional Bureau of forensic medicine Chernivtsi Regional State Administration (Chernivtsi)

Clin. and experim. pathol. – 2005. – Vol.4, №1. – P.87-90.

Надійшло до редакції 12.02.2005